

Lehte Hainsalu

SÕNAMILJONÄR

Tule sõnu mängitama

2023

Toimetanud Ele Jaagusoo
Illustreerinud Vilve Aavik-Vadi
Kujundanud Alar Kitsik

Autoriõigus: autor ja Atlex OÜ, 2023

Kõik õigused kaitstud. Igasugune autoriõigusega kaitstud materjali ebaseaduslik
paljundamine ja levitamine toob kaasa seaduses ette nähtud vastutuse.

Kirjastus
atlex

Atlex OÜ
Kivi 23
51009 Tartu
Tel 734 9099
Faks 734 8915
atlex@atlex.ee
www.atlex.ee

ISBN 978-9916-620-30-4

Saateks

Võib-olla oled kunagi kella lahti näperdanud, et näha, mis sellel sees, ja imestanud, kui palju rattaid ja seibe on seal omavahel sobimas ja sebimas. Võib-olla oled muuseumis vahtinud kappkelli, kaminakelli, põrandakelli, äratuskelli, taskukelli, käekelli, ripatskelli, sõrmuskelli ja mida kõike veel ning mõtelnud, milleks on neid lihtsalt aja näitamiseks vaja nii palju erinevaid. Aga on. Disaineri looming. Kõikvõimalikud ajaolukorrad. Mitmekesine stiilitunne.

Kas oled mõtelnud, kuidas on disainitud keel? Kas oled mõnd sõna häälikuteni lahti võtnud ja püüdnud aimata, miks inimene, kes asja tegi või nähtuse avastas, sellele just sellise nime andis? Miks just sellised häälikud valis? Miks Eestimaal on käibel just seesugused häälikud, kui mujal on teistsuguseid? Miks Muhus hääldatakse sõnu teisiti kui Võrus ja Viljandis ja Laulasmaal?

Keel on organism, ta on elus ja muutuv, milles iga üksik sõna on omaette olend. Nad väärivad tähelepanu. Piilume mudilastega pisut sesse maailma.

Uskumatu lugu

Ei saa olla! Imbi on sattunud imelikku paika, mis nagu ei olegi miski paik. Siin pole lihtsalt mitte kui midagi!

Imbi istub põrandal, aga põrandat pole. Ometi ta istub. Tüdruk mäletab selgesti, kuidas nad õhtul magama läksid: tema ise, väiksem vend Karlis ja naabri-Sven. Tolle vanemad olid sõitnud natukeseks ära ning jätnud poja neile öömajale. Sven oli Karlise SÄNGI endale võtnud ja Karlis oli ASEMEKS saanud täispuhutava madratsi. Nad olid padjasõda mänginud, aga kui vend uinus, olid tüdruk ja Sven koeruse pärast Karlise MADRATSI keskmise osa tühjaks lasknud. Pssss!

Ent nüüd pole madratsit, VOODEID, lauda ega kappi, koguni seinu ei ole. Sven ja Karlis seevastu on olemas täies ihusuures. Ööriietes ja nii rumala NÄOGA, et ajab itsitama. Imbi paneb põidlad kõrva ja lehvitab neile. Poisid on paugupealt rõõmsad, lehvitavad vastu. Siis näitab Sven keelt ja nemad näitavad vastu. Karlise keel on kõige pikem. Nüüd väänavad nad kõiksugu LÕUSTU ette, aga Imbi ei näe, kas tema SIHVERPLAAT on kõige huvitavam. Peeglit ju pole. Mitte midagi ei ole. Ja mitte midagi ei oska mängida.

„Oleks see pusle, mis ma sünnipäevaks sain,“ ütleb Sven. Kõik mõtlevad, mis neil võiks olla: mobiil, legod, nukutuba, „Monopoli“-mäng, doomino. Oleks pliiats ja paber! Hädapärast võiks mõni raamat olla.

„Me oleme nii hirmus vaesed!“ ohkab Imbi.

„Kahe asja poolest olete hirmus rikkad,“ ütleb keegi.

Mh? Ah? Mis? Kes?

„Te olete ise endal olemas. Ja teiseks on teil palju sõnu, millega mängida. Sest igale lapsele, kes maakerale sünnib, antakse kaasa miljon emakeelset sõna.“

„Kas eestlastele ka?“ kahtleb Karlis.

„Tegelikult antakse eestlastele lisaks veel üks sõna, mida pole ühelgi teisel rahval.“

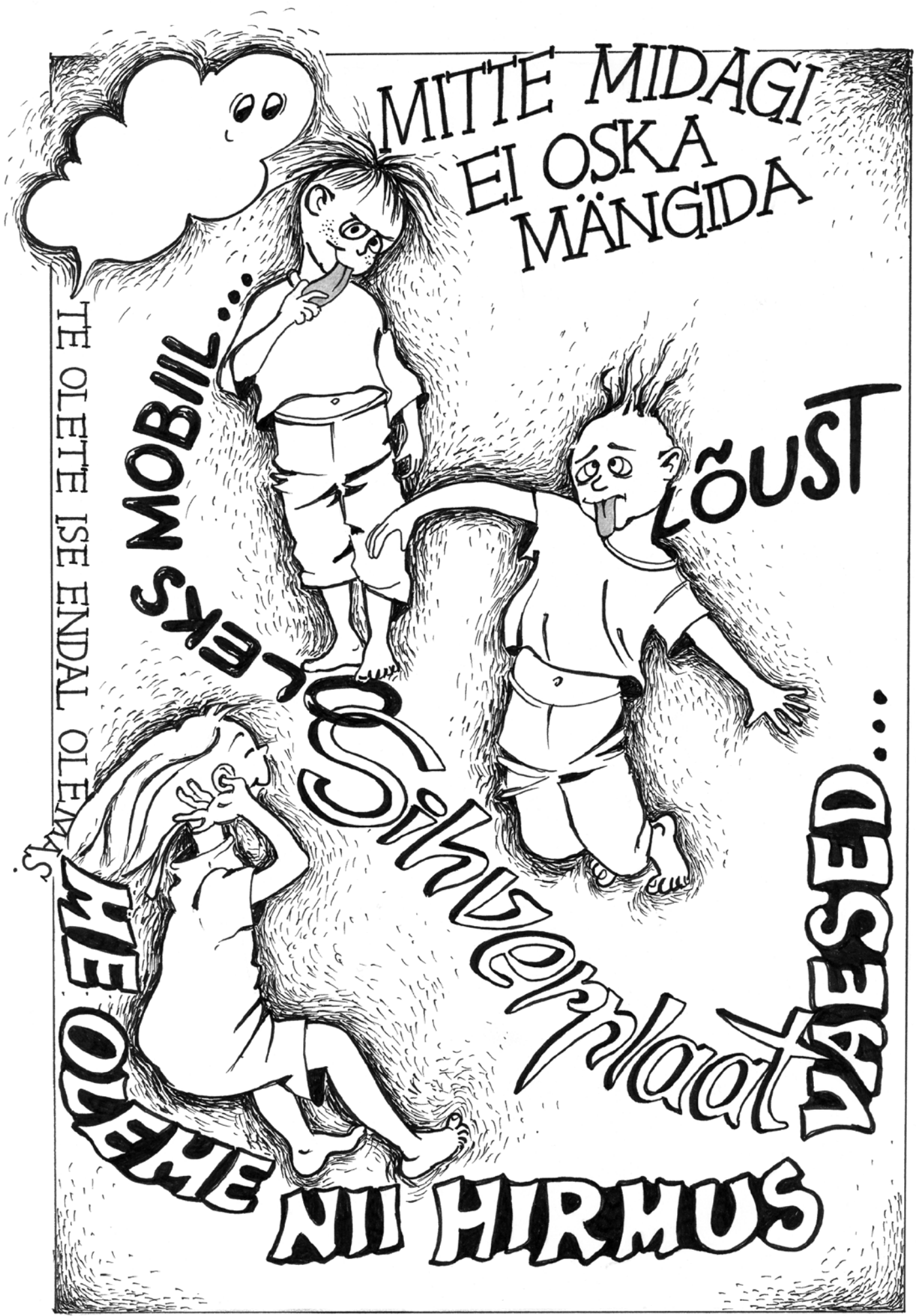
Mis sõna? Mis sõna?

„Küll ma ükskord ütlen.“

„Kes sa niisugune oled? Sa petad! Ma ei näe sind,“ kahtleb Imbi.

Ent see keegi on vist juba ära läinud. Kostab vaibuv hääl: „Kuugel, Kuugel, Kuuge ...“

- Leia jutust neli sõna MAGAMISPAIGA kohta. Mille poolest need mõisted erinevad?
- Leia jutust kolm sõna NÄO kohta. Mille poolest need erinevad?

MITTE MIDAGI
EI OSKA
MÄNGIDA

TE OLETE ISE ENDAL OLEVAS

MOBIL...

LÕUST

Sõnaga
plaat

VÄESSED...

ME
OUME

NII HIRMUS

Sisukord

Uskumatu lugu	4
Eks mängime siis!	6
Laeva täitmine	8
Pinali keel	10
Vanaisa vanad püksid	12
Eelmine vastus	14
Märg lumi	16
Koduloomad	18
Hääled, hääled	20
Sõnapere	22
Riimirõõm	24
Haikumeistrid	26
Eesti sõnad	28
Lõpulugu.....	30